

mokslo darbai

ISSN 1392-0448

LIETUVOS ISTORIJOS STUDIJS

12
2003

Lietuvos istorijos studijos

VILNIUS UNIVERSITY

Studies of Lithuania's History

2003
Vol. 12

Research papers

Published since 1992

Vilnius University Publishing House
2003

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos istorijos studijos

2003

12 tomas

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1992 metų

Vilniaus universiteto leidykla
2003

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vygintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jegelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Nariai (Editors):

- Prof. habil. dr. *Juliusz Bardach* – Lenkijos mokslų akademija (Istorija 05H)
Academy of Sciences of Poland (History 05H)
- Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Habil. dr. *Sven Ekdahl* – Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05H)
University of Gothenburg (Göteborg) (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Algirdas Gaižutis* – Vilniaus pedagoginis universitetas (Filosofija 01H)
Vilnius Pedagogical University (Philosophy 01H)
- Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Mečislovas Jučas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05H)
Institute of History of Lithuania (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Henryk Samsonowicz* – Varšuvos universitetas (Istorija 05H)
Warsaw University, Poland (History 05H)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-2734 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leoniene@if.vu.lt
<http://www.leidykla.vu.lt/inetleid/ist-stud/stud.html>

Straipsniai vertinti dvių recenzentų
The articles were reviewed by two experts

TURINYS

STRAIPSNIAI IR PRANEŠIMAI

<i>Ryšard Gaidis</i> . Lietuvos aukštuomenės lojalumo manifestacija Jekaterinos II paminklo atidengimo Vilniuje proga	9
<i>Virginija Jurėnienė</i> . Lietuvos moterų visuomeninis judėjimas ir kova už politinį lygiateisiškumą XX amžiaus pradžioje	23
<i>Algis Kasperavičius</i> . Steigiamasis Seimas ir jo oratoriai	36
<i>Valdemaras Klumbys</i> . Generalinė repeticija: kultūrinė antinacinė rezistencija Lietuvoje	47
<i>Ramojus Kraujelis</i> . Baltijos valstybių klausimas Vakarų valstybių politikoje 1943 metais	66

... DULKES NUŽĖRUS

<i>Vygintas Bronius Pšibilskis</i> . Kazio Pakšto laišakai Zenonui Ivinskiui	76
--	----

KNYGŲ LENTYNOJE

<i>Edvardas Gudavičius</i> . Antrasis A. Mylnikovo slavų pasaulio tomas Rec.: A. C. Мылников. Картина славянского мира: взгляд из Восточной Европы. Представления об этнической номинации и этничности XVI–начала XVIII века. Санкт-Петербург: Центр „Петербургское Востоковедение“, 1999, 400 с.	88
---	----

APIE DISERTACIJŲ GYNIMĄ

VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Dar viena netradicinė disertacija	100
---	-----

JŲ ŠVIESUS ATMINIMAS...

Aleksandr Mylnikov	104
--------------------------	-----

CONTENT

ARTICLES AND REPORTS

<i>Ryšard Gaidis</i> . Manifestation of Lithuania's Nobility's loyalty on the Occasion of unveiling of the Memorial to Catherine II on 10 th September 1904 in Vilnius	9
<i>Virginija Jurėnienė</i> . Lithuanian women's political and social movement at the end of XX century	23
<i>Algis Kasperavičius</i> . Constitutive Parliament and its speakers	36
<i>Valdemaras Klumbys</i> . The Dress rehearsal: the anti-Nazi cultural resistance in Lithuania	47
<i>Ramojus Kraujelis</i> . The question of Baltic states in the policy of the Great Western powers in 1943	66

... HAVING SWEEPED A WAY DUST

<i>Vygintas Bronius Pšibilskis</i> . The letters of Kazys Pakštas to Zenonas Ivinskis	76
---	----

BOOK SHELF

<i>Edvardas Gudavičius</i> . The second volume of the slavic world by A. Mylnikov Rec.: A. С. Мылников. Картина славянского мира: взгляд из Восточной Европы. Представления об этнической номинации и этничности XVI–начала XVIII века. Санкт-Петербург: Центр „Петербургское Востоковедение“, 1999, 400 с.	88
---	----

ABOUT THE DEFENCE OF THESIS AT THE DEPARTMENT OF HISTORY IN VILNIUS UNIVERSITY

<i>Rūta Šermukšnytė</i> . One more untraditional thesis	100
---	-----

IN MEMORIAM

Aleksandr Mylnikov	104
--------------------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

<i>Рышард Гайдис.</i> Манифестация лояльности верхушки литовского дворянства по случаю открытия в Вильнюсе памятника Екатерине II	9
<i>Виргиния Юренене.</i> Общественное движение литовских женщин и борьба за политическое равноправие в начале XX века	23
<i>Альгис Касперавичюс.</i> Учредительный Сейм и его ораторы	36
<i>Вальдемарас Клумбис.</i> Генеральная репетиция: антинацистская культурная резистенция в Литве	47
<i>Рамоюс Крауялис.</i> Вопрос государств Балтии в политике государств Запады в 1943 году	66

... СМАХНУВ ПЫЛЬ

<i>Вигинтас Бронюс Пшибильскис.</i> Письма Казиса Пакштаса Зенонасу Ивинскису ...	76
---	----

НА КНИЖНОЙ ПОЛКЕ

<i>Эдвардас Гудавичюс.</i> Второй том славянского мира А. Мьльникова Рец.: А. С. Мьльников Картина славянского мира: взгляд из Восточной Европы. Представления об этнической номинации и этничности XVI–начала XVIII века. Санкт-Петербург: Центр „Петебургское востоковедение“, 1999, 400 с.	88
---	----

О ЗАЩИТЕ ДИССЕРТАЦИЙ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВИЛЬНЮССКОГО УНИВЕРСИТЕТА

<i>Рута Шермукинйте.</i> Еще одна нетрадиционная диссертация	100
--	-----

ИХ СВЕТЛАЯ ПАМЯТЬ...

Александр Мьльников	104
---------------------------	-----